

Checklist voor Inclusieve Rechtbanken

Inleiding

Rechtbanken en rechtsstelsels ondergaan wereldwijd een belangrijke digitale transformatie. Ze investeren in technologie ter ondersteuning van de kernfuncties, zoals e-fill- en documentsystemen, digitale casemanagementsystemen, tools voor samenwerking op afstand, digitale betalingsystemen, videoconferenties en virtuele aanwezigheid, enz. Deze investeringen in technologie kunnen de rechtbanken en rechtssystemen helpen de kosten te drukken en de efficiëntie te verhogen, maar het is niet duidelijk dat ze vandaag de dag de digitale inclusie en de toegang tot de rechter voor personen met een handicap ondersteunen. Hoewel veel rechtbanken en rechtsstelsels werken aan het aanpakken van belemmeringen voor de toegankelijkheid binnen de gebouwde of fysieke omgeving, blijkt uit een [recent onderzoek](#) dat minder dan de helft technologie en oplossingen biedt ter ondersteuning van de digitale inclusie. Veel ondervraagde rechtbankbedienden wereldwijd waren zich er niet van bewust dat nieuwe en innovatieve oplossingen zoals automatische transcripties en bijschriften, tools voor samenwerking op afstand en videoconferenties het potentieel hebben om reeds lang bestaande belemmeringen voor de inclusie van personen met een handicap in de rechtbanken aan te pakken.

Zonder een duidelijk engagement voor digitale toegankelijkheid dreigen de rechtssystemen de digitale kloof voor personen met een handicap te verdiepen en nieuwe hinderpalen voor de rechtspraak voor hen te creëren. Wanneer rechtsstelsels investeren in digitale technologieën die toegankelijk zijn en op innovatieve wijze gebruik maken van nieuwe en opkomende technologie, kunnen zij zowel hun transformatiedoelstellingen verwezenlijken als de toegang tot de rechtspraak voor alle mensen vergroten.

Staat van de digitale inclusie in de rechtbanken

In 2019 werkte G3ict samen met de International Association of Court Administrators (IACA) om haar leden en andere specialisten die in of met de rechtbanken werken te [ondervragen](#) over technologie en toegang tot justitie. De resultaten laten zien dat het rechtbankpersoneel niet goed op de hoogte is van handicaps en kennis van toegankelijke technologie. Bewindvoerders van rechtbanken weten dat ze hulp nodig hebben om te leren hoe ze digitale technologie kunnen implementeren op een manier die de rechtbanken toegankelijker en inclusiever maakt. Van het ondervraagde gerechtspersoneel,

- o Weinigen, slechts 16% van de respondenten, beoordeelden de toegankelijkheid van de gerechtelijke technologische voorzieningen hoger of zeer hoog. Meer dan een derde (38,36%) beoordeelde ze als laag of zeer laag. Zo gaf slechts 17% aan dat documenten beschikbaar zijn in toegankelijke formaten (d.w.z. geformatteerd voor gebruik met een schermlezer) en wees minder dan 10% op de inzet van toegankelijke mobiele apps.
- o Minder dan de helft, 40%, biedt technologieën aan ter ondersteuning van de digitale inclusie van personen met een handicap, terwijl bijna 75% van de rechtbanken zorgt voor de fysieke toegankelijkheid van hun gebouwen.
- o Een overweldigende meerderheid zei dat vandaag de dag de aanbestedingsambtenaren van de rechtbanken niet of slechts inconsequent gebruik maken van ICT-toegankelijkheidscriteria bij de aankoop van technologie.

In 2018 [werkte de G3ict samen met de International Disability Alliance](#) (IDA) om haar leden, gehandicaptenorganisaties (DPO's), wereldwijd te ondervragen over technologie en toegang tot justitie.

Een grote meerderheid van de ondervraagde DPO's - 84% - zei dat personen met een handicap geen toegang hebben tot het rechtssysteem dat gelijk is aan dat van andere burgers. 85% is van mening dat personen met een handicap te maken hebben met gematigde tot extreme barrières voor het rechtssysteem en dat deze barrières een aanzienlijke impact op hen hebben.

Naar een Meer Alomvattend Rechtssysteem

G3ict en zijn partners in de overheid, het maatschappelijk middenveld en het bedrijfsleven werken eraan om justitiële instellingen op alle niveaus te helpen toegankelijke informatie- en communicatietechnologieën (ICT) te integreren in hun beleid en praktijken. De gezamenlijke doelstelling is om in rechtbanken en rechtssystemen een expliciet en krachtig engagement voor toegankelijkheid als integraal onderdeel van hun ICT-strategieën en -toepassingen te ondersteunen, d.w.z. ervoor te zorgen dat hun voortdurende digitale transformatie een grotere inclusie en toegang tot de rechter voor personen met een handicap ondersteunt, en niet minder.

Om de rechtbanken te helpen hun eigen digitale transformatie af te stemmen op een grotere inclusie en toegang tot de rechter voor personen met een handicap, heeft G3ict het volgende kader gecreëerd en acties voorgesteld, de Checklist voor Inclusieve Rechtbanken.

De Checklist voor Inclusieve Rechtbanken bevat 10 kerncompetenties die de rechtbanken moeten ontwikkelen om een digitale transformatie te ondersteunen die toegankelijk en inclusief is. De checklist biedt 36 specifieke stappen, of activiteiten, voor de ontwikkeling van deze 10 digitale kerncompetenties van de inclusieve rechtbanken. Het doel van deze Checklist voor Inclusieve Rechtbanken is het ondersteunen van een betere toegang tot de rechter voor personen met een handicap.

Checklist voor Inclusieve Rechtbanken

10 Kerncompetenties	Ontsluiten Activiteiten
<p>1. Strategie voor digitale inclusie</p> <p>Inclusieve rechtbanken ontwikkelen en implementeren een digitale inclusiestrategie die optimaliseert voor ICT-toegankelijkheid, brede inclusie en het verbeteren van de toegang tot de rechter voor personen met een handicap en ouderen.</p> <p>Inclusieve rechtbanken voorzien in een plan voor rechtszaken en diensten die toegankelijk en bruikbaar zijn, en die kunnen worden gepersonaliseerd om de individuele behoeften en capaciteiten van werknemers en het publiek te ondersteunen</p>	<p>☐ Ontwikkelen en implementeren van een formele digitale inclusiestrategie voor alle afdelingen met betrekking tot brede connectiviteit, toegang en digitale vaardigheden. Zowel proces- als resultaatmetingen die specifiek betrekking hebben op personen met een handicap en op ouderen (bijv. digitalisering van procedures, verschijning in een rechtbank op afstand, online geschillenbeslechting) en die ten goede komen aan personen met een handicap, zowel bij het grote publiek als bij de rechtbankmedewerkers.</p> <p>☐ Definieer personen met een handicap in verschillende groepen van personen met een handicap (bijv. personen met langdurige fysieke, mentale, intellectuele of zintuiglijke beperkingen) als specifieke doelgroep in het werk van de digitale inclusiestrategie. Zorg ervoor dat ook mensen met een niet-zichtbare handicap en mensen die mogelijk een tijdelijke handicap hebben als gevolg van een blessure, hieronder vallen.</p>

	<p>☐ Identificeer discrete inclusiekwesties die voor elke groep met een handicap moeten worden aangepakt als onderdeel van de strategie.</p> <p>Bijvoorbeeld:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kan een persoon die doof is, deelnemen aan rechtszaken op afstand, zoals een video-ondersteunde rechtszitting? • Kan een persoon die blind is gebruik maken van online geschillenbeslechting of een digitaal formulier invullen? • Kan een persoon met cognitieve of intellectuele en ontwikkelingsstoornissen gebruik maken van digitale betaalsystemen? <p>☐ Documenteer ICT-toegankelijkheid en digitale inclusiestatistieken die duidelijk gedefinieerd en kwantitatief zijn en betrekking hebben op specifieke groepen van personen met een handicap en een betere toegang tot de resultaten van de rechtsgang, bijv. het bijhouden en systematiseren van verzoeken om accommodatie</p>
<p>2. Leiderschap</p> <p>In een inclusieve rechtbank worden door leiderschap zowel de doelstellingen van de digitale transformatie als de doelstellingen en strategieën voor digitale inclusie proactief bevorderd om een betere toegang tot de rechter voor personen met een handicap te bereiken.</p>	<p>☐ De leiding van de rechtbank (bijv. ambtenaar van een ministerie van Justitie, ambtenaar bij de rechtbank, officier van justitie, rechter, etc.) zorgt voor publieke toezeggingen voor de digitale inclusie van en toegang tot de rechter voor personen met een handicap en ouderen.</p> <p>☐ De leiding van het gerechtshof bouwt aan de coördinatie tussen verschillende departementen (bv. Financiën en Administratieve Diensten, Planning en Rechtbankdiensten, Onderzoek en Informatiediensten, Rechtbankoperaties, Rechtbankbeveiliging, Financiën, Personeelszaken, enz.) voor de implementatie van strategieën voor digitale inclusie.</p> <p>☐ De leiding van het gerechtshof werft gehandicapte groepen, de ICT-industrie en burgers aan als onderdeel van de processen van externe belanghebbenden om de toegankelijkheid van ICT, de digitale inclusie en de toegang tot de rechter te verbeteren.</p>
<p>3. Begroting</p> <p>Het begrotingsproces in inclusieve rechtbanken ondersteunt een innovatieve en geïntegreerde aanpak om de toegankelijkheid van ICT en de digitale inclusie te verbeteren, onder meer ter ondersteuning van de toegang tot de rechter.</p>	<p>☐ Een gedocumenteerde, gedetailleerde aanpak voor het aanvragen van financiering voor activiteiten op het gebied van ICT-toegankelijkheid en digitale inclusie implementeren.</p> <p>☐ Jaarlijkse financiële meerjarenplanning en -begroting uitvoeren ter ondersteuning van de verbetering van de toegankelijkheid en de digitale inclusie in de hele rechtbank (bijv.</p>

	<p>gemeenschappelijke programma's, diensten en infrastructures, actualisering van bestaande systemen, onderhoud van ontwerp-gidsen en -normen, personeelsbezetting, opleiding en helpdeskondersteuning).</p> <p>☐ De budgettaire toekenningen voor digitale transformatieprogramma's en technologie-investeringen moeten worden afgestemd op de impact en de resultaten voor personen met een handicap en ouderen. Traceer toegankelijkheid en inclusie Return on Investments (Rol).</p>
<p>4. Cultuur van inclusieve betrokkenheid</p> <p>Inclusieve rechtbanken geven blijk van een cultuur van inclusieve betrokkenheid door ervoor te zorgen dat diverse gemeenschappen, waaronder personen met een handicap en ouderen, gebruik kunnen maken van alle methoden van communicatie met de rechtbank, zowel de traditionele als de nieuwere.</p>	<p>☐ Implementeer toegankelijkheid in traditionele methoden (bijv. websites, e-mail) en/of nieuwere kanalen (bijv. sociale media, mobiele apps) om met belanghebbenden in contact te komen.</p> <p>☐ Creëer en gebruik standaardprocessen om te verifiëren dat alle groepen gehandicapten toegang hebben tot gevestigde communicatie- en feedbackmechanismen en test regelmatig de toegankelijkheid van zowel nieuwere als traditionele kanalen voor de betrokkenheid van belanghebbenden.</p> <p>☐ Proactief vragen (bijvoorbeeld door middel van openbare bijeenkomsten, enquêtes en sociale media) naar feedback en ideeën van alle groepen gehandicapten, om de digitale inclusie en de toegang tot de rechter te verbeteren.</p>
<p>5. Cultuur van diversiteit</p> <p>Inclusieve rechtbanken creëren en ondersteunen een cultuur van diversiteit ter ondersteuning van de verwezenlijking van inclusie en toegang tot de doelstellingen en strategieën van de rechtspraak. Ze ontwikkelen een personeelsbestand dat personen met een handicap omvat en bevorderen het bewustzijn van handicaps in het algemeen bij al het rechtbankpersoneel door middel van trainingsprogramma's.</p>	<p>☐ Implementeer standaardprocessen en -beleid ter ondersteuning van een grotere diversiteit in de rekrutering en aanwerving van werknemers in de rechtbank (zorg er bijvoorbeeld voor dat digitale wervingskanalen toegankelijk zijn, nodig kandidaten met een handicap uit om te solliciteren via speciale trajecten, train wervingsteams omtrent handicap-etiquette en accommodaties, publiceer beleid voor aanpassingen op de werkplek, informeer alle nieuwe werknemers over de aanpassing van werknemers met een handicap, zorg voor aanpassingen op de werkplek, ondersteund door een gecentraliseerd team en gecentraliseerde financiering).</p> <p>☐ Implementeer standaardprocessen en -beleid voor het trainen van alle rechtbankpersoneel op het gebied van arbeidsongeschiktheid en inclusie.</p> <p>☐ Definieer punten (bijv. nieuwe medewerkers aan boord) waar alle medewerkers moeten deelnemen aan de training over handicap en inclusie.</p> <p>☐ Stimuleer het personeel om zich aan te sluiten bij een op toegankelijkheid gerichte professionele</p>

	<p>organisatie (bv. de International Association of Accessibility Professionals) en het verkrijgen van relevante toegankelijkheids certificaten, met name op het gebied van digitale inclusie en ICT-toegankelijkheid.</p>
<p>6. Cultuur van transparantie</p> <p>In een inclusieve rechtbank staat een cultuur van transparantie centraal bij de digitale inclusie van personen met een handicap en ouderen. Transparantie strekt zich uit tot het verstrekken van informatie in toegankelijke formaten die voor alle personen gemakkelijk te begrijpen zijn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Maak informatie over toegankelijkheid, digitale inclusie en beschikbare accommodaties openbaar. Verspreid deze informatie proactief. ☐ Definieer standaardprocessen en -beleid om te eisen dat informatie beschikbaar wordt gesteld in toegankelijke formaten, bijvoorbeeld braille, elektronische formaten, bijschriften voor video's, gebarentolken, videorelais, enz. ☐ Zorg voor metriek en financiering om ervoor te zorgen dat de informatie in alle afdelingen beschikbaar is in toegankelijke formaten.
<p>7. Structuur en organisatie</p> <p>Een inclusieve rechtbank structureert zichzelf op een manier die het mogelijk maakt om het onderwerp toegankelijkheid en digitale inclusie en het verband met de activiteiten van de rechtbank en de toegang tot de rechtspraak effectief te beheren.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Bieden van budget- en directieondersteuning voor een organisatorische eenheid of een aangewezen manager met een gedefinieerde rol voor het beheer van de toegankelijkheid en de digitale inclusie. ☐ Het verstrekken van middelen en mandaat aan een eenheid of aangewezen manager voor het produceren van ondersteuning op het gebied van toegankelijkheid en digitale inclusie, training, standaarden en advies voor afdelingen en personeel van de rechtbank. ☐ Bepaal punten waarop afdelingen en personeel van de rechtbank overleg moeten plegen met de eenheid of manager die verantwoordelijk is voor ICT-toegankelijkheid en digitale inclusie om te zorgen voor afstemming op de algemene agenda van de rechtbank.
<p>8. Aanbesteding</p> <p>Een inclusieve rechtbank maakt toegankelijkheid tot een vereiste in haar ICT-aanbestedingen en technologie-investeringen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Ontwikkelen en implementeren van standaardprocessen, -beleid en -richtlijnen voor het integreren van ICT-toegankelijkheid en digitale inclusie in het aankoop- en ontwikkelingsproces voor technologieproducten, -diensten en -onderaannemers. Regelmatig beoordelen of de toegankelijkheid en de digitale inclusie verbeteren. ☐ Geef de voorkeur aan oplossingen die de toegankelijkheid en de resultaten van de digitale inclusie ondersteunen, bijvoorbeeld een grotere participatie en eenvoudigere communicatie. Sommige toepassingen zijn bijvoorbeeld voorzien van ingebouwde ondersteunende technologie en hulpmiddelen, die de toegankelijkheid van het web en documenten controleren. ☐ Creëer processen en richtlijnen om te bepalen of leveranciers voldoen aan de ICT-

	<p>toegankelijkheidsstandaarden en -eisen voorafgaand aan de aanschaf (bijv. testen, audits, gebruik van relevante, direct beschikbare artefacten zoals controlelijsten en score-/evaluatiedocumenten).</p> <p>☐ Leveranciers proactief en direct betrekken bij ICT-toegankelijkheid en digitale inclusie.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor meer informatie zie Procurement for ICTs for Inclusive Government and Public Sector: Gids voor het betrekken van ICT-leveranciers
<p>9. Technologieontwikkeling en toepassing</p> <p>Inclusieve rechtbanken zetten toegankelijke ICT-infrastructuur en aanverwante juridische technologieën in. Deze middelen zijn inclusief, worden breed toegepast en zijn bruikbaar voor iedereen, ook voor personen met een handicap en ouderen.</p>	<p>☐ Creëer standaardprocessen, richtlijnen en gedefinieerde metrieken voor het ontwikkelen en inzetten van toegankelijke technologiemiddelen.</p> <p>☐ Het uitvoeren van toegankelijkheidsbeoordelingen en audits van technologie activa en implementaties (ontwikkeld en aangeschaft) met gebruikmaking van wereldwijde ICT-toegankelijkheidsnormen, bv. EN 301 549, US Section 508, en de Web Content Accessibility Guidelines (WCAG) van het World Wide Web Consortium (W3C).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Voor meer informatie zie de Guide to Implementing Priority ICT Accessibility Standards. <p>☐ Toewijzen van gecentraliseerde financiering voor de sanering van toegankelijkheidsproblemen.</p> <p>☐ Catalogiseren van toegankelijkheids- en bruikbaarheidsvraagstukken en saneringen voor continue verbetering en het delen van best practices tussen afdelingen.</p> <p>☐ Bevorderen van ICT-innovatie en het gebruik van geavanceerde technologieën voor de aanpak van langdurige toegankelijkheids- en inclusieproblemen van rechtbanken. Kunstmatige intelligentie (AI) en machinaal leren kunnen rechtbanken bijvoorbeeld helpen bij het digitaliseren van belangrijke juridische documenten die, in tegenstelling tot papier of afbeeldingen, kunnen worden gelezen door ondersteunende technologieën voor personen met een handicap. Evenzo kan technologie, met inbegrip van video- en samenwerkingssoftware en kunstmatige en virtuele realiteit, ondersteuning bieden voor de deelname van personen met een handicap aan rechtszaken op afstand, met inbegrip van live captioning om extra steun te bieden aan personen met een auditieve of andere handicap.</p>

	☐ Partner zijn van gehandicaptenorganisaties, toegang tot de rechter, het bedrijfsleven en de academische wereld bij geformaliseerde en gefinancierde activiteiten waarbij gebruik wordt gemaakt van ICT-innovatie en geavanceerde technologieën.
<p>10. Wereldwijde normen</p> <p>Inclusieve rechtbanken erkennen het belang van wereldwijde ICT-toegankelijkheidsnormen. Ze blijven op de hoogte van deze normen en dragen bij aan de ontwikkeling en het onderhoud ervan en gebruiken ze om technologische plannen en investeringen te sturen en te informeren.</p>	☐ Verlangend dat gebruik wordt gemaakt van wereldwijde ICT-toegankelijkheidsnormen om plannen en investeringen op het gebied van ICT-infrastructuurtechnologie te sturen en te informeren, bijvoorbeeld EN 301 549 (EU); Sectie 508 van de Rehabilitation Act van 1973 (Verenigde Staten) technische eisen, en WCAG 2.0/ISO/IEC 40500 (2013) en de bijgewerkte versie WCAG 2.1 (2018). ☐ Formaliseer en financier normtrainingen voor rechtbankpersoneel, bijvoorbeeld voor IT- en inkoopprofessionals. ☐ Op de hoogte blijven van updates van belangrijke wereldwijde ICT-toegankelijkheidsstandaarden. Partner worden van gehandicaptenorganisaties, het maatschappelijk middenveld, de academische wereld en de industrie om het bewustzijn van ICT-toegankelijkheidsnormen en de training voor externe gebruikers, ontwikkelaars en IT-professionals te ondersteunen.

Achtergrond en Context

Het [VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap](#) (CRPD) erkent de toegankelijkheid van ICT's als een mensenrecht (artikel 9) en als een mogelijkheid voor andere mensenrechten. Artikel 13 vereist dat staten effectieve toegang tot de rechter garanderen voor personen met een handicap op voet van gelijkheid met anderen. Wereldwijd hebben 181 landen de CRPD geratificeerd. Veel nationale en lokale wetten, voorschriften en beleidslijnen zijn in overeenstemming met deze CRPD-verplichtingen en met wereldwijd relevante ICT-toegankelijkheidsnormen, zoals die waarnaar in de bovenstaande checklist wordt verwezen. Voor ICT wordt toegankelijkheid algemeen aanvaard als de kwaliteit van een gangbare technologie zoals een computer, mobiele telefoon, zelfbedieningskiosk of een stuk software, om te worden gebruikt door een zo groot mogelijk aantal gebruikers, ongeacht hun mogelijkheden of handicaps.

In 2018 heeft het Bureau van de Hoge Commissaris voor de mensenrechten van de Verenigde Naties tijdens de 37e zitting van de VN-Mensenrechtenraad een [verslag uitgebracht](#) over het recht op toegang tot de rechter krachtens artikel 13 van de CRPD. In dat verslag wordt de rechtsgrondslag voor de toegang tot de rechter duidelijk uiteengezet. Het verslag beschrijft in detail hoe personen met een handicap vandaag de dag nog steeds geconfronteerd worden met aanzienlijke belemmeringen voor de toegang tot de rechter en onderstreept het beginsel van het Verdrag inzake de rechten van de mens dat "gelijke en effectieve deelname in alle fasen van en binnen elke rol binnen het rechtsstelsel" de kern vormt van de toegang tot de rechter. In samenhang met dit VN-rapport heeft de G3ict een document uitgebracht waarin acht onderling samenhangende strategieën worden aanbevolen om rechtbanken en rechtsstelsels

te helpen bij het gebruik van technologie ter ondersteuning van een betere toegang tot de rechter voor personen met een handicap.

Voor meer informatie over het werk van G3ict om een grotere toegankelijkheid, inclusie en toegang tot justitie te bevorderen als onderdeel van de digitale transformatie van rechtbanken wereldwijd, kunt u terecht op [onze website](#).